

byrde som Tyskland og England, 12 pCt. Og naar Frankrig har 16 pCt., vide vi, at Frankrig er et Land, hvis patriotiske Følelser drive det til at underholde ganske overordentlig store Rustninger, større forholdsvis end noget andet Land i Verden, hvorved det faar sin Skatteprocent op til det høje Tal af 16. Det staar altsaa ene deri. Men næst efter det skulde vi komme i Sammenstilling med de andre Lande og have den højeste Skatteprocent, saa hvis ikke Statistisk Bureau er i Stand til at korrigere sin Meddelelse fra i Fjor og give os den trøstelige Oplysning, at Skattebyrden siden er sunken, eller at man den Gang har regnet fejl, er jeg bange for, at der ikke er nogen Trøst for Finansministeren at søge i Forholdet vedrørende Skattebyrden her i Landet.

Saa var der en anden Ting, den højtærede Minister rørte ved, og det var Spørgsmaalet om Statsgældens Størrelse. I den Anledning bemærkede den højtærede Minister, hvad han har Ret i, at Statsgælden i 1870 var større pr. Individ, end den er nu, ikke større i absolutte Tal, men pr. Individ. Men det, jeg særlig der vil sætte en Finger paa, er ikke dette — thi det er et Faktum, jeg her nævner, at den den Gang var større pr. Individ —, men det, den højtærede Minister føjede til, at det var klart, at vor økonomiske Evne var meget større nu end i 1870. Det er det, jeg i høj Grad betvivler. Jeg maa nøjes med at betvivle det, for mig bekendt foreligger der ikke nogen bestemt Opgørelse, som kan sige, hvordan vor økonomiske Evne er nu i Forhold til, hvad den var i 1870. Men det var i 70erne, at de Beregninger fremkom, ogsaa fra udenlandske Statsøkonomer, som gav os den smigrende Stilling, at vi skulde være det Land i Europa, som næst efter England havde den største Nationalformue. Der er ikke senere fremkommet nogen Oplysning, som viser, at vi have holdt denne Stilling, og jeg er bange for, at vi ikke have holdt den. Der er fremkommet Oplysninger, som tyde stærkt paa, at vi ikke have holdt den, men ere gaaede ned og nu staa langt daarligere end i Halvfjerdsene.

Jeg skal der minde om det ene Træk, som for Resten min Sidemand til venstre (Wenzel Neergaard) ogsaa flygtigt var inde paa, nemlig den overordentlig store Stigning, der er i vor Gæld, det vil sige ikke i Statsgælden. Naar det kommer til Stykket, er Statsgælden ikke det værste. Om Staten skylder noget, er ikke saa slemt. Naar blot Nationen har Penge, kan den

betale Statsgælden, men er det Nationens Gæld, der er stegen, er det værre, for saa er der ikke Udsigt til, at Staten kan faa saa meget, som den skulde have, til at betale sin Gæld. Nu var det saaledes, at i 1872 have vi efter alle foreliggende Opgørelser været i den heldige Situation at være en Kreditor-Nation, en Nation, hvem andre skyldte Penge. Vort Forhold til Udlandet var den Gang saaledes, at vi havde 131 Mill. Kr. mere til gode hos Udlandet, end vi skyldte. Men det Forhold har forandret sig saa grundigt, at vi i 1907 vare blevne en Debitor-Nation og det endog i ret høj Grad, saa at vi i 1907 skyldte Udlandet 575 Mill. Kr. mere, end Udlandet skyldte os. Det er altsaa en højst uheldig Forandring, der er foregaaet i vor Status; det er en Nedgang paa godt 700 Mill. Kr. i vor Status til Udlandet i de forløbne 35 Aar. Og det var i 1907; der er siden den Tid gaaet 3 Aar, som sikkert i høj Grad have forværret dette Forhold.

Det ærede Medlem fra Højrup (Deuntzer) nævnedes i Gaar, hvis jeg ikke tager meget fejl, som sit Skøn, at vor Forgældning til Udlandet nu vilde beløbe sig til 1 Milliard, 1,000 Millioner, og i Virkeligheden, hvor stort det Tal saa end lyder, er det med de Oplysninger, jeg her fremdrager som Grundlag, egentlig neppe overdrevent. Thi skyldte vi i 1907 Udlandet 575 Mill. Kr., have vi siden den Tid forøget baade vor Statsgæld og vor Kommune-gæld ganske antageligt, og vi have ved Overskudsindførsel i de siden forløbne Aar ogsaa forøget denne Gæld med noget som 100 Mill. Kr. om Aaret. Det synes at passe ret nøje med det Tal, det ærede Medlem fra Højrup nævnedes, at vi i dette Øjeblik staa med en Gæld til Udlandet til et Beløb af 1 Milliard, og det er dog et Forhold, som i høj Grad maa indvirke paa vor Skatteevne og vor Formue.

Jeg har ingen positive Oplysninger om, med hvor meget Indtægterne kunne være stegne eller ikke stegne pr. Individ fra Halvfjerdsene til nu, men den positive Oplysning, at Gælden pr. Individ er vokset, forekommer mig at være ildevarslede med Hensyn til Indtægternes Stigning pr. Individ. Det kan være, det har sin Betydning at angive Gældsforholdet pr. Individ, eller jeg vil hellere sige pr. Familiefader i Landet. Naar vi regne en Familie til 4—5 Personer, var det saaledes, at i 1872 havde hver Familiefader eller Skatteyder 200—250 Kr. til gode i Udlandet, som han kunde trække Renter af. I 1907 var det naaet til, at hver Skatte-